

Leoniden vanuit de Sierra Nevada, Spanje

Alex Scholten ¹

1. Kraaiheide 48, 6961 PD Eerbeek

In de zomermaanden besloten mijn vrouw en ik om de Leoniden van 2002 te proberen waar te nemen vanuit Zuid-Spanje. Er werd een vlucht geboekt naar Malaga en verder was het nu afwachten.

Ondanks de moeizame weersvooruitzichten voor het Iberische schiereiland vertrokken we dus zaterdagavond 16 november naar het zuiden. In het bezit van een huurauto besloten we oostwaarts te rijden, richting de Sierra Nevada, waar we zondag een prima appartement vonden boven het dorpje Güejar Sierra op ongeveer 1700 meter hoogte (nog juist onder de sneeuw-grens).

Zondag was het nog grotendeels bewolkt en wat druilerig, maar in de loop van de nacht begon het op te klaren. Als voorbereiding op de maximumnacht besloot ik om tijdens de nacht 17/18 november nog even iets waar te nemen in de vroege ochtenduren (van 4h40m tot 5h55m UT). Het resultaat: een 10-tal Leoniden en vooral in de laatste periode (na maansondergang) een fraai heldere hemel met zodiakaallicht en een zeer heldere Venus boven de toppen van de Sierra Nevada.

De maandag (18 november) verliep zonnig en we bezochten Granada met het beroemde Alhambra. Het beloofde ondanks de berichten een heldere nacht te worden en in de avonduren probeerden we nog wat te slapen. Tegen 22h UT nestelden we ons op de donkere parkeerplaats bij ons appartement. De besneeuwde toppen van de Sierra Nevada waren fraai zichtbaar in het felle maanlicht en er werd een enkele sporadische meteor waargenomen. Ondanks het maanlicht lag de grensgrootte rond magnitude 5,8. Helaas begon vanaf 23h20m UT wat lichte cirrus het waarneemveld binnen

te drijven en zakte de grensgrootte snel. Rond middernacht was de cirrus dermate storend dat van serieus visueel waarnemen eigenlijk geen sprake meer kon zijn.... net nu de eerste Leonide een lang spoor langs de hemel trok!

De cirrus bleef overheersend en de bijna Volle Maan vertoonde een "fraaie" kring. Tussen 1h30m en 1h50m UT klaarde het even behoorlijk op en konden diverse Leoniden worden waargenomen, waaronder een zeer heldere -6 vuurbol laag in het oosten. Helaas was de opklaring van korte duur en keerde de cirrus snel terug. Hij werd zelfs zo dik dat we ons nog slechts konden beperken tot 'gaatjes waarnemingen'. Rond 3h UT kwam gelukkig weer een nieuwe - grote - opklaring opzetten en al snel was een groot deel van de hemel helder met nog naar het oosten wegtrekende bewolking. Rond de radiant - die nog in de wolken zat - verschenen weer leuke aantallen meteoren (gemiddeld zo'n 7 stuks in 5 minuten); de meesten vrij helder en veelal met nalichtend spoor. Om 3h30m UT was de grensgrootte ongeveer magnitude 5,7 en een mooie -4 Leonide met enkele flares deed verlangen naar meer...

Helaas begon vanaf 3h35m UT weer wat nieuwe dunne cirrus het beeldveld binnen te dringen en geleidelijk aan nam de obstructie toe. Iedere vijf minuten werden nu een 15-tal Leoniden geteld en het leek er inderdaad op dat de frequentie met het naderen van het voorspelde maximum (4h UT) begon toe te nemen.

Omgekeerd nam de bewolgingsgraad helaas ook steeds verder toe en juist kort voor het beoogde maximum was de bewolking zo sterk toegenomen dat nog slechts een floers maantje, Jupiter en soms Saturnus nog zichtbaar waren...

Even na 4h UT werd de waarnemingsactie dan ook beëindigd en - enigszins teleurgesteld (maar we hadden toch in ieder geval 'iets' gezien) - doken we ons bed in. Rond zonsopkomst was het overigens al weer enigszins opgeklaard en de ochtend was wisselend bewolkt. Toen we 's middags terugreden naar Malaga was het eerst nog lekker zonnig, maar in de loop van de middag begon het te regenen. 's Avonds keerden we terug naar een - eveneens bewolkt - Nederland.

Eenmaal thuis werd de eindscore opgemaakt: in de nacht 18/19 november 2002 waren in totaal 116 meteoren gezien (waaronder 105 Leoniden, 4 Tauriden en 7 sporadischen). De belangrijkste periode lag tussen 3h20m en 3h55m UT met in totaal 59 Leoniden (gemiddelde helderheid 1,42 en 58% nalichtende sporen). Grootste 5-minuten-tellingen waren van 3h45m tot 3h50m UT en 3h50m tot 3h55m UT met respectievelijk 17 en 12 Leoniden (en gemiddeld 30% respectievelijk 50% obstructie, bij een grensgrootte van ongeveer magnitude 5,5). Hieruit zou een - zeer onnauwkeurige - ZHR volgen van zo'n 500 à 700.

Natuurlijk hadden we gehoopt beter weer, maar zelfs het zuiden van het Iberische schiereiland is dus géén garantie op helder weer in de herfstmaand november.....